

Verslaglegging Workshop **Duurzame landbouw in het familiebedrijf**

Award winner 2012: André Pita
Inleider: Lydia Orié
Moderator: Michiel F van Ginkel
Notulist: Nafaischka Madretsma
Datum: 4 juni 2015

Wat kwam er in deze workshop naar voren?

Achtergrond familiebedrijven

In Suriname zijn er twee typen boeren. De voltijd- en de deeltijdboeren. Voltijdboeren zijn geheel afhankelijk van wat de onderneming opbrengt, dus gaan ze een stuk verantwoordelijker om met de bodem.

Deeltijd boeren hebben vaak een andere baan, meestal bij de overheid. Deze boeren zijn niet persé afhankelijk van het inkomen van de onderneming.

Met name in deze groep ontbreekt de kennis en vooral ook de tijd om de landbouw op een verantwoorde manier uit te oefenen. Het gevolg is een landbouwonderneming, waarvan de kans groot is dat het bedrijf in problemen komt, omdat de tijd en vaak ook de begeleiding ontbreekt. Het kost teveel moeite om op zoek te gaan naar biologische bestrijdingsmiddelen. Tevens heeft de grootte van het beplant areaal ook te maken met de keuzes die de boeren maken. Hoe groter het terrein, hoe moeilijker het wordt om bijvoorbeeld het onkruid met de hand terug te brengen.

Het uitoefenen van duurzame landbouw moet **bewust** worden gedaan. Duurzame landbouw is ook opgenomen in het kernbeleid van de overheid. Ondanks de vele voorstellen gaat het implementeren hiervan heel stroef.

Rolmodel bedrijven zoals die van de heer Pita en de latere winnaars van de awards, laten echter zien dat een familiebedrijf wel kan renderen en zelfs op grote schaal kan produceren met de juiste begeleiding en investeringen.

Begeleiden van de boeren

Het voorlichten van de boeren geschiedt niet optimaal. Ook het trainen van de boeren om duurzame landbouwmethoden toe te passen laat veel te wensen over. Vaak hebben de voorlichters een gebrek aan de knowhow, of hebben ze geen affiniteit met de sector.

Wat is er specifiek nodig om een onderneming met de status 'familie bedrijf' te professionaliseren?

- **Knowhow/ technische begeleiding**-> LVV is het instituut waar boeren het makkelijkst naar toe gaan voor informatie. Maar ondanks het feit dat dit een overheidsorgaan is, is die informatieoverdracht niet voldoende. Vaak weten de voorlichters niet waarover ze het hebben, of beheersen ze hun vak helemaal niet. Als de kennis er eenmaal is, moet het ook geïmplementeert worden, en daarvoor zijn er dan weer middelen nodig.
- Vaak ontbreken de overheidsfinanciën om aan deze middelen te komen.
- Een uitgebreid **stappenplan** dat het proces van een duurzame onderneming stap voor stap aangeeft -> dit plan is onmisbaar. Ook al zouden de boeren kunnen beschikken over de financiën, is een gedegen stappenplan ook nodig.
- **Afzetmarkten** zijn in het proces van het upgraden van een onderneming van cruciaal belang. Als de afzetmarkten er eenmaal zijn, hebben de boeren geen probleem om hun producten verder te verwerken. Op dit moment is het niet rendabel voor de boeren om te gaan investeren in machines.
- **Goed zaaizaad** is ook een punt dat de boeren naar boven brachten. In Suriname maken de meeste boeren het zaaizaad zelf aan. Als dat niet meer lukt, gaan ze naar de winkel. Maar aan echt goed zaaizaad komen is heel moeilijk. Vaak zijn goede zaden ook peperduur, waardoor de boer maar van die investering afziet.

Aanbevelingen

- De boeren en andere stakeholders willen meer info over kassen en kassenteelt. Er moet meer onderzocht worden. De kassenteelt zal meer gepromoot moeten worden, i.v.m. de veranderende klimatologische omstandigheden; Suriname wordt steeds namelijk steeds natter en is eigenlijk nog niet adequaat hierop voorbereid.
- Samenwerking tussen de stakeholders zowel op horizontaal als verticaal niveau moet geïntensiveerd worden. De boeren willen niet alleen een goeie samenwerking onderling, maar ze willen ook nauw samenwerken met andere onderzoeksinstituten zoals het Celos en het Ministerie van LVV. Ook het oprichten van coöperaties kwam naar voren als een aanbeveling.
- De stakeholders willen ook dat er naar oplossingsmodellen gekeken worden bij een overschot aan gewassen. Een tijdelijke opslagfaciliteit zou een optie kunnen zijn.
- De informatiestroom naar de boer toe moet sterk verbeterd worden.
- Het veel voorkomende irrigatieprobleem moet aangepakt worden.
- Innovatieve ideeën moet doorgevoerd worden.